

INFORMATIEBROCHURE

2024-2025

**KATHOLIEK HOGER
INSTITUUT VOOR
OPVOEDKUNDE** VZW

Dr. F. De Hovre

Sint-Jozefstraat 10, 9041 Oostakker

Infosessie voor
nieuwe cursisten op
woensdag
28 augustus 2024
om **15 uur**
in het leslokaal
te Oostakker.

www.dhosgent.be

Ondernemingsnummer 472217675
Erkend door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming – instellingsnummer 941

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

BC 9022
Kwaliteitslabel

Hét label voor WSE
Gecertificeerd door Brand Compliance

INHOUD

Woord vooraf	3
Doelstelling en weddesupplement	4
Docenten	5
Overzicht van de volledige cyclus en open lezingen	8
Matrix generieke competenties GHOS - DHOS	10
Inhoud van het cursusjaar 2024/2025	
<u>Open lezingen 2024 - 2025</u>	12
<u>Module: Identiteit in ontwikkeling</u>	
Historische pedagogiek	15
Filosofie	16
Fundamenten van het opvoedingsconcept	17
Godsdienst	18
Mens en Maatschappij in de basisschool	19
Veranderingsprocessen en innovatiestrategieën	21
Pedagogische beleid	22
Schoolwetgeving	23
<u>Module: Brede zorg</u>	
Historische pedagogiek	25
Filosofie	26
Leerondersteuning	27
Wiskunde in het kleuter- en lager onderwijs	28
Breed zorgbeleid	29
GOK-beleid	31
Schoolwetgeving	33
<u>Lessenroosters voor 2024/2025</u>	34-35
Praktische informatie	36
Raad van bestuur	37
Inschrijvingen	38
Lesplaats, Liggingsplan & Routebeschrijving	39

Woord vooraf

Het Katholiek Hoger Instituut voor Opvoedkunde Dr. Frans De Hovre (KHIVO) biedt al bijna 100 jaar een belangrijke specifieke vervolmaking voor leraren uit het basisonderwijs. Voor sommigen is het een aanzet tot verdere stappen in hun beroepsloopbaan als beleidsondersteuner, directeur, nascholer, pedagogisch begeleider of onderwijsinspecteur. Voor anderen is het een unieke kans tot vorming en verdieping als leraar.

Met de DHOS-opleiding beoogt het KHIVO bij de cursisten hun beroepscompetenties in de basisschool te optimaliseren en hun persoonlijke talenten te ontwikkelen.

Het vormingsaanbod van de integrale drie jaren opleiding is uitgewerkt in zes halfjaarlijkse modules rondom specifieke thema's. Elke module bestaat uit leergebiedgerichte cursussen, fundamenteel vormende vakken en leerinhouden die te maken hebben met het beleid van een basisschool. Het modulethema geeft richting aan zijn inhoud: de vakinhoud van de diverse vakken wordt geselecteerd met het oog op het centrale thema.

Elke module besluit met een persoonlijk geïntegreerde evaluatie (PGE). Dit betekent dat de cursist in een werkstuk zijn/haar leerwinst verheldert, beschrijft hoe leerinhouden in de praktijk toegepast werden en op welke domeinen de professionele expertise hierbij toegenomen is. Deze vorm van evalueren wordt kort toegelicht op p. 36 en uitgebreid tijdens info- en reflectiesessies in elke module.

Het academiejaar 2024-2025 omvat de modules '**Identiteit in ontwikkeling**' en '**Brede zorg**'. Op dinsdagavond 15 oktober 2024 en 18 februari 2025 is er een Open Lezing, waarop we naast de cursisten ook oud-cursisten en externen van harte uitnodigen (zie p. 12).

Organisatorisch:

- De cursussen worden gegeven op zaterdagvoormiddagen van 8.45 uur tot 12.20 uur.
- Je kan in elke module starten en men kan voor elk vak afzonderlijk inschrijven.
- Per module verzamelt de cursist 15 studiepunten. Na 60 studiepunten geeft dit recht op het Getuigschrift Hogere Opvoedkundige Studiën. Na 90 studiepunten verwerft de cursist het Diploma Hogere Opvoedkundige Studiën. Het verzamelen van 60 of 90 studiepunten moet in maximaal zes jaar gebeuren.
- Het academiejaar 2024-2025 start op zaterdag 7 september 2024 en eindigt op zaterdag 3 mei 2025.
- Op woensdag 28 augustus 2024 is er om 14 uur in 'Campus De Toren' te Oostakker een infosessie voor alle nieuw ingeschrevenen en geïnteresseerden voor het academiejaar 2024-2025.

Tenslotte verwijzen we graag naar onze website www.dhosgent.be, waar alle informatie over de opleiding kan vinden.

Eric Van Laere
voorzitter

Doelstelling

Het Katholiek Hoger Instituut Voor Opvoedkunde Dr. F. De Hovre (KHIVO) organiseert voor leerkrachten uit het lager- en kleuteronderwijs, maar ook uit andere onderwijsniveaus een door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming erkende opleiding.

In cursussen die op leergebieden uit het basisonderwijs gericht zijn, komt de didactiek sterk aan bod. Evenzeer wordt een fundamentele vorming beoogd door lessen in o.m. psychologie, historische pedagogiek en filosofie. Tenslotte is er ook sterke aandacht voor vorming in verband met het beleid van een basisschool.

Pijler 1: **VISIE en VORMING**

Inzicht over onderwijs en opvoeding en wat daarin leeft en evolueert: Je krijgt zicht in de fundamentele van historische pedagogiek en filosofie zodat je een visie vormt op wat er leeft in onderwijs en opvoeding, hoe dit groeit en evolueert.

Pijler 2: **Professionele vervolmaking: MEESTERSCHAP**

Een handreiking om vernieuwing in te voeren in de klas en in de (basis)school: Je kunt hedendaagse pedagogisch verantwoorde antwoorden geven in de eigen onderwijsomgeving en die ook verantwoorden. Je kan ook collega's meenemen in vernieuwingen en op die manier bijkomende dynamiek in de school brengen.

Pijler 3: **LEIDERSCHAP en BELEID**

Inzicht in het **beleid** van een (basis)school: je leert nadenken over het nemen van pedagogische (mede)verantwoordelijkheid binnen je school en/of de scholengemeenschap en je ontwikkelt een visie op beleid voeren.

De meerwaarde voor jezelf:

- Vorming en verdieping als leerkracht.
- Een degelijke voorbereiding voor wie een andere verantwoordelijke onderwijsfunctie ambieert: adviseur, inspecteur, nascholer, beleidsondersteuner, (intern) pedagogisch begeleider, zorgcoördinator, beleidsondersteuner, ICT-coördinator, mentor, adjunct-directeur, ...
- Een aanbeveling om directeur te worden.
- Meer welbevinden en een grotere betrokkenheid als lid van het schoolteam.

Weddesupplement: Wie in een wervingsambt fungeert (leraar KO, LO of SO, ICT-coördinator, zorgcoördinator, beleidsondersteuner), verwerft met het Getuigschrift een maandelijkse vergoeding van € 40,58 en € 54,10 met het Diploma. Wie evenwel in een bevorderings- of selectieambt start (directeur, adjunct-directeur, inspecteur, adviseur) verkrijgt geen weddesupplement.

De docenten

De docenten zijn beroepsactief in het vakgebied waarover ze les geven: pedagogische begeleiders, onderwijsinspecteurs, pedagogen, filosofen, CLB-medewerkers, leerkrachten,... Ze staan borg voor een actuele kijk op de behandelde leerstof.

- **Myriam De Backer** is inspecteur-adviseur r.k.-godsdienst voor het lager onderwijs in het vrij katholiek, gemeentelijk, stedelijk en provinciaal onderwijs van het Waasland en Denderland. Alsook van de scholengroepen 17 en 18 van het GO!. Zij was achtereenvolgens leerkracht godsdienst in het secundair onderwijs, leermeester rooms-katholieke godsdienst in het basisonderwijs en docent aan de lerarenopleiding KAHO St- Lieven in St-Niklaas (nu Odisee).
- **Christel Lycke** is momenteel leerkracht levensbeschouwing (RKG) in het lager onderwijs in diverse scholen van de stad Gent, sedert 2011. Zij was achtereenvolgens leerkracht in het eerste leerjaar (4j), het vijfde leerjaar (15j) en directie in het vrij katholiek onderwijs (8j). Naast de opleiding als onderwijzer, volgde zij de DHOS-cursus (1987-1990) en de banaba Schoolontwikkeling (Artevelde Hogeschool – 2011-2014)
- **Dr. Mieke Meirsschaut** is docent en onderzoeker in de bachelor-na-bachelors Schoolontwikkeling, Zorgverbreding en remediërend leren en Buitengewoon onderwijs aan Arteveldehogeschool Gent. *Wat onderwijsprofessionals nodig hebben om kwaliteitsvol onderwijs waar te maken voor elke leerling*, dat is de rode draad in haar werk. Met het onderzoeksprogramma "Samen leren en school ontwikkelen" wil ze de vragen en problemen waar leerkrachten en directies mee te maken krijgen in de klas en op school via onderzoek uitpluizen. Ze wordt blij wanneer ze met inzichten uit onderzoek een antwoord kan teruggeven aan de praktijk. Zo hoopt ze haar steentje bij te dragen aan sterk onderwijs voor elk kind.
- **Ward De Boe** is master in de psychologie en de pedagogische wetenschappen. Sinds 1 september 2020 is hij inspecteur basisonderwijs bij de Vlaamse Onderwijsinspectie. Voordien was hij opleidingshoofd en hoofdlector pedagogische wetenschappen aan Hogeschool Odisee, voor de opleidingen Educatieve Bachelor Kleuter- en Lager Onderwijs. Zijn interesses gaan naar onderwijssystemen, fundamentele en historische pedagogiek en de band tussen onderwijs en maatschappij. Naast deze professionele activiteit was hij tot augustus 2020 bestuurder van VZW INIGO, Ignatiaanse Scholen Aalst, begaan met het pedagogisch en personeelsbeleid van de scholengroep.
- **Danny De Smet** was schooldirecteur en is momenteel coördinerende directeur van Katholiek scholengemeenschap Rhode-Schelde (basisscholen van Wetteren (deels), Laarne, Overmere en Oosterzele). Hij is tevens voorzitter van COV pedagogische commissie Brussel.
- **Griet Galle** is dr. in de wijsbegeerte en hoofddocent aan de KU Leuven, Hoger Instituut voor Wijsbegeerte en redactiesecretaris van het Tijdschrift voor Filosofie. Zij is coördinator voor filosofie binnen de Educatieve master maatschappijwetenschappen en doceert Filosofische vaardigheden, Vakdidactiek wijsbegeerte, Onderwijsonderzoek en Filosofisch gesprek met kinderen en jongeren.
Ze publiceerde over de effecten van filosoferen met kinderen, vakdidactiek filosofie en de geschiedenis van het vak filosofie in het Vlaamse onderwijs en was als expert lid van de ontwikkelcommissie voor de eindtermen filosofie in het secundair onderwijs en van de leerplancommissie voor filosofie in het Katholiek Onderwijs.
Ze is covoorzitter van VEFO, het Vlaams Netwerk voor Eigentijds Filosofieonderwijs, een vereniging die ijvert voor meer en beter filosofieonderwijs in Vlaanderen.

- **Mieke Van Belle** behaalde na haar lerarenopleiding lager onderwijs een master in de moraalfilosofie. Ze was 10 jaar onderwijzer, 5 jaar schooldirecteur en is momenteel werkzaam bij de Vlaamse onderwijsinspectie. Het voeren van socratische gesprekken, filosoferen met kinderen maar ook ethiek en moraal zijn haar interesses. De combinatie van onderwijs en filosofie komen mooi samen in het domein van de onderwijsfilosofie.
- **Griet Goossens** is inspecteur basisonderwijs en leersteun bij de Vlaamse onderwijsinspectie. Voordien was zij onder meer onderwijzer, zorgcoördinator en pedagogisch directeur in het basisonderwijs. Ze werkte bij de pedagogische begeleidingsdienst van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen als pedagogisch begeleider competentieontwikkeling en was gastdocent in de Banaba Zorgverbreding en Remediërend Leren in de Arteveldehogeschool te Gent.
- **Hilde Rabaut** is een enthousiaste leerkracht met een rijke achtergrond en een liefde voor kleuter en lager onderwijs. Haar ervaring in het lesgeven aan verschillende groepen leerlingen, inclusief kinderen met autisme en kinderen met een gehoorstoornis, benadrukt haar sterke geloof in krachtig onderwijs voor iedereen. Met een achtergrond in politieke wetenschappen en een passie voor wiskunde, werkt Hilde Rabaut nu als lector Wiskundedidactiek aan de HOGENT. Daar deelt ze haar liefde voor wiskunde met studenten, terwijl ze ook onderzoek doet naar betere manieren om wiskunde te onderwijzen. Open voor contact om meer te delen over hoe het onderwijs elke dag wordt ingericht en verbeterd, deelt Hilde graag haar ervaringen en ideeën!
- **Peter Hemelsoet** is leraar in het zesde leerjaar in de vrije lagere school Edugo-Slotendries te Oostakker. Hij is een veel gevraagde spreker over zijn alledaagse klaspraktijk. Hij gaf o.a. lezingen voor het Ministerie van Onderwijs en Vorming, het COV, de VLOR en Edushock Leerfestival. Hij geeft de cursisten graag een inkijk in zijn klas. In april 2024 verscheen een artikel in Klasse over de lespraktijk van meester Peter: [Focus in de klas: zo hou je leerlingen ook vrijdag bij de les – Klasse](#)
- **Patrick Malfait** is pedagogisch adviseur bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Zijn verantwoordelijkheden omvatten het beheren van het leerplan voor wereldoriëntatie Vlaanderenbreed en het stimuleren van innovatief denken binnen het onderwijs. Dit houdt in dat hij zich bezighoudt met onderzoekend en ontwerpnd leren, toekomst-denken, systeemdenken, design thinking en meer. Binnen het Curriculum Basisonderwijs richt hij zich op het flexibel organiseren van schoolstructuren, differentiatie en effectieve leerstrategieën. Naast zijn professionele rol is hij ook trots op zijn rol als opa van drie prachtige kleinkinderen. Met maar liefst 40 schooljaren op de teller kan Patrick putten uit een rijke ervaring in het onderwijsveld.
- **Henk De Reviere** was tien jaar onderwijzer en zes jaar schooldirecteur. Daarna behartigde hij de begeleiding voor Gelijke Onderwijskansen voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen basisonderwijs in regio Oost - Vlaanderen. Hij is zijn eenentwintigste jaar als pedagogisch begeleider gestart. Hij begeleidt als pedagogisch adviseur de katholieke basisscholen van de regio Meetjesland. Hij is lid van de raad van bestuur van het KHIVO.
- **Sofie Pringels** stapte na 20 jaar ervaring in het werken met leerlingen met een verstandelijke beperking in het buitengewoon kleuter-, lager- en secundair onderwijs, in de ondersteuning. Zij startte als ondersteuner en eindigde als algemeen coördinator van 'on2o' (=ondersteuning type 2 Oost-Vlaanderen). Samen met gedreven collega's bouwde ze aan een sterk netwerk van ondersteuners specifiek voor deze doelgroep. Vandaag is

Sofie tewerkgesteld als doelgroepcoördinator type 2 voor het kenniscentrum van de VLSCOVL. Haar taak bestaat eruit, de kennis/expertise die er is rond het ondersteunen van deze leerlingen, verder te borgen en te ontwikkelen. Kennis die wordt vergaard vanuit verbindende samenwerking met alle partners (ouders, schoolteams, PB, CLB, academici, welzijn,...) met als doel kwalitatieve ondersteuning te bieden aan leerlingen, leerkrachten en schoolteams. Sofie gelooft in groei bij onze leerlingen en onszelf. Om deze groei te stimuleren zet zij graag haar coachende vaardigheden in. Sofie streeft samen met haar collega's naar een meer inclusievere schoolcultuur (lees graag maatschappij) vanuit een brede kijk op diversiteit waarin leren en participeren samen gaan.

- **Leentje Van Landuyt** haar expertise ligt voornamelijk bij leerlingen met een verstandelijke beperking, type 2. Zij was 13 jaar werkzaam als klasleerkracht in het buitengewoon lager onderwijs. Ondertussen werkt Leentje al 7 jaar als leerondersteuner. Eerst bij On2O (ondersteuningsnetwerk type 2 Oost-Vlaanderen), momenteel in het leersteuncentrum Neon+ waar zij naast leerondersteuner ook doelgroepcoach type 2 is. Daarnaast was zij ook actief als gastdocent in de opleiding banaba buitengewoon onderwijs en zorgverbreding en remediërend leren aan Arteveldehogeschool, waar ze de focusgroep verstandelijke beperking gaf. Leentje is gepassioneerd door inclusief onderwijs, het ondersteunen van leerlingen en het coachen van leerkrachten en schoolteams in hun zoektocht naar mogelijkheden en kansen voor alle leerlingen.
- **Sylvie Maegerman** is naast leerondersteuner ook aan de slag als doelgroepcoach type 2 binnen leersteuncentrum OVA en leersteuncentrum WAN. De inclusiegedachte verder uitdragen en collega's mee op pad nemen vindt Sylvie een boeiende uitdaging.
- **Hein Van Renterghem** is master in de godsdienstwetenschappen. Hij was achtereenvolgens leraar secundair onderwijs, docent en opleidingshoofd aan de lerarenopleiding Kaho Sint-Lieven (nu Odisee), en inspecteur-adviseur r.k.-godsdienst. Nu is hij coördinerend inspecteur-adviseur r.k.-godsdienst voor het basis- en het secundair onderwijs in Vlaanderen. Hij is lid van de raad van bestuur van het KHIVO en rector. In de DHOS-opleiding verzorgt hij bij elke module een introductiesessie bij het modulethema.

Overzicht van de volledige cyclus

2024 - 2025

1ste module		2de module	
Identiteit in ontwikkeling	Uren	Brede zorg	Uren
VISIE en VORMING	32		20
Inleiding module-thema	2	Inleiding module-thema	2
Kennismaking / actualiteit	2	onderwijsactualiteit	2
Historische pedagogiek	6	Historische pedagogiek	6
Filosofie	6	Filosofie	6
Reflectie – begeleiding bij de PGE	4	Reflectie – begeleiding bij de PGE	4
Fundamenten van het schooleigen opvoedingsconcept	6		
Open Lezing: scholen die naar sterren reiken.	4		
MEESTERSCHAP	14		24
Godsdienst	6	Wiskunde	8
Oriëntatie op de wereld: mens en maatschappij	8	Leerondersteuning	8
		Open lezing: Cognitief sterk functionerende leerlingen.	4
		HIVO-congres (?)	4
LEIDERSCHAP en BELEID	14		16
Schoolwetgeving	2	Schoolwetgeving	2
Innovatiestrategieën	6	Breed zorgbeleid	10
Schoolbeleid	6	GOK-beleid	4

2025 - 2026

3de module		4de module	
School en samenleving	Uren	School en cultuur	Uren
VISIE en VORMING	15		15
Inleiding module-thema	2	Inleiding module-thema	2
Historische pedagogiek	6	Historische pedagogiek	6
Filosofie	6	Filosofie	6
Reflectie – begeleiding bij de PGE	1	Reflectie – begeleiding bij de PGE	1
MEESTERSCHAP	30		30
Oriëntatie op de wereld: wetenschap en techniek	6	Muzische vorming: algemene visie / praktijk	10
Leren leren	6	Relationele vorming / sociale vaardigheden	6
Toegepaste psychologie: gedragspsychologie	8	Nederlands	10

ICT	6	Cultureel aanbod: museum	4
Open lezing:	4		
LEIDERSCHAP en BELEID	15		15
Schoolwetgeving	4	Schoolwetgeving	4
Schoolmanagement & Kwaliteitszorg	5	Schoolmanagement & Kwaliteitszorg	5
Schoolbeleid	6	Schoolbeleid	6

2026 - 2027

5de module		6de module	
Samen school maken	Uren	Omgaan met diversiteit	Uren
VISIE en VORMING	18		16
Inleiding module-thema	2	Inleiding module-thema	2
Historische pedagogiek	6	Historische pedagogiek	6
Filosofie	6	Filosofie	6
Reflectie – begeleiding bij de PGE	4	Reflectie – begeleiding bij de PGE	2
MEESTERSCHAP	24		26
Eigentijdse kleuterschool	10	Krachtige leeromgeving	12
Ouders als partner	6	Ontwikkeling in diversiteit	6
Leerkrachten en leerlingen als partners	6	Frans als tweede taal (BaO)	6
leersteuncentra	2	Open lezing	2
LEIDERSCHAP en BELEID	14		12
Schoolmanagement: groepsdynamica	6	Schoolwetgeving: aansprakelijkheid	2
Schoolbeleid / schoolwetgeving	6	Schoolbeleid	8
Inclusie: praktijkvoorbeeld	2	datawijzer	2

Matrix Generieke Competenties GHOS-DHOS

GHOS

Na twee opleidingsjaren zijn studenten in staat op niveau van de school een evidence-based en -informed design te kunnen voorleggen en daarover te reflecteren, vertrekkende vanuit een eigengemaakte onderwijsvisie gekoppeld aan maatschappelijke (onderwijs)tendensen/evoluties. De pijler visieontwikkeling en meesterschap staan centraal bij validering voor GHOS.

DHOS

Na de driejarige opleiding zijn studenten in staat op niveau van de school/scholen-gemeenschap/scholengroep (bege)leiding op zich te nemen, met ondermeer een gedragen en verantwoorde vernieuwing kwaliteitsvol te introduceren, te implementeren en te incorporeren. Een vernieuwing zodat elke leraar zich sterker professioneel kan ontwikkelen en elke leerling van de school een beter, verstandiger en leergieriger mens wordt en blijft. De pijler (bege)leiderschap staat centraal bij validering voor DHOS.

	Generieke Competenties	GHOS* Pijlers Visieontwikkeling en Meesterschap	DHOS Pijler (Bege) Leiderschap
1	De meester-onderwijsmaker als zingever aan een ontwikkelingsgericht schoolklimaat		
1.1	Interesse ontwikkelen voor, kennisnemen van en inzicht verwerven in cultuurhistorische, filosofische en maatschappelijke kaders m.b.t. onderwijs en opvoeding.	X	v
1.2	Beoordelen van bronnen op informatieve waarde, wetenschappelijke onderbouwing en betrouwbaarheid.	X	v
1.3	Hedendaagse en evidence based didactiek / pedagogiek in relatie brengen met de eigen onderwijstheorie gespiegeld aan de onderwijscontext in Vlaanderen.	X	v
1.4	De eigengemaakte visie op onderwijs als basis gebruiken voor het professioneel handelen.	X	v
1.5	Vanuit de verworven visie op onderwijs een gefundeerd standpunt innemen in het maatschappelijk debat omtrent onderwijsgebonden zaken.	X	v
2	De meester-onderwijsmaker als ontwerper van van stimulerend en coöperatief leer- en leefklimaat		
2.1	Kennis nemen van en inzicht verwerven in leertheorieën en wetenschappelijke uitkomsten ivm leren.	X	v
2.2	Vanuit een hedendaagse visie een democratisch en coöperatief leer- en leefklimaat installeren met aandacht voor kennisverwerving, welbevinden (welzijn), betrokkenheid, inspraak en verantwoordelijkheid van alle betrokkenen.	X	v
2.3	Input van leerlingenspecifieke ontwikkelingsgegevens, de thuiscontext en de peer-group context meenemen in de uitwerking van het leer- en leefklimaat (2.1)	X	v
2.4	De natuurlijke nieuwsgierigheid van leerlingen combineren met betekenisvolle contexten uit de omgeving in functie van de leer- en leefontwikkeling.	X	v

	Generieke Competenties	GHOS* Pijlers Visieontwikkeling en Meesterschap	DHOS Pijler (Bege) Leiderschap
3	De meester-onderwijsmaker als blijvend onderzoeker binnen een ontwikkelingsgericht klas/schoolklimaat		
3.1	Vanuit een evidence-informed houding didactisch handelen sturen in de eigen praktijk.	X	v
3.2	Vanuit een onderzoekende houding aanpassingen doen praktijk i.f.v. doelgericht en effectief leren.	X	v
3.3	Ontwikkelen van een reflecterende houding op het eigen handelen (en bij eigen onderzoek) in relatie met feedback die men krijgt.	X	v
3.4	Het eigen leerpad uittekenen, vertrekkende van eigen leervragen en reflectie.	X	v
3.5	De leervragen en leeroogst delen met anderen en bijdragen aan het leren van anderen.	X	v
4	De onderwijsmaker als lid van een lerende organisatie		
4.1	Kennis verwerven over en vaardigheden verwerven in het omgaan met weerstand bij veranderingen.	A	X
4.2	Actief inzetten op netwerking - professionele leergemeenschap - binnen de eigen school, andere scholen, onder collega's van de opleiding en andere professionele contexten.	A	X
4.3	Adviezen uitbrengen voor het eigen schoolniveau, gebaseerd op de eigen ervaringen, ervaringen van anderen, effectieve onderzoeksresultaten en -data.	A	X
4.4	Collega's begeleiden in het opzetten en uitvoeren van didactiek, pedagogiek, onderzoeksmethodieken, ...	A	X
4.5	Verantwoordelijkheid opnemen in de eigen school en/of schooloverstijgend i.f.v. een ontwikkelingsgericht leer- en leefklimaat.	A	X
5	De onderwijsmaker als verantwoordelijke in het schoolsysteem		
5.1	Kennis en methodieken kwaliteitsmanagement inbouwen in de schoolwerking.	A	X
5.2	Vaardigheden inzetten ivm zelfzorg, communicatie, coaching, overleg, ...	A	X
5.3	Een rol opnemen in vernieuwingsprojecten binnen de eigen school, andere scholen en dit adviserend-begeleidend-leidend)	A	X

X = deze subcompetenties worden gevalideerd in functie van het getuigschrift (GHOS) of diploma (DHOS)

V = deze subcompetenties kunnen eventueel verdere verdieping krijgen in functie van het diploma (DHOS)

A = deze subcompetenties kunnen eventueel al aangebracht worden

Open lezingen 2024-2025

Op **dinsdagavond 15 oktober 2024** en **dinsdagavond 18 februari 2025** is er een Open Lezing, waarop we naast de cursisten ook oud-cursisten en externen van harte uitnodigen.

Op de eerste open lezing (15/10/2024) in de module school 'Identiteit in ontwikkeling' verwelkomen we dhr. **Carl Snoecx**.

Scholen die naar de sterren reiken

We lijken in het onderwijs in een negatieve spiraal te zitten. Angst en frustratie bedreigen onze school. Maar wat maakt ons ongelukkig? Wat maakt ons angstig? En vooral...hoe kunnen we eigentijds en tegendraads een hoopvolle boodschap brengen? Hoe kunnen we werken aan een schoolklimaat waar het positieve overheerst? Hoe kunnen we er als leider voor zorgen dat kinderen en jonge mensen naar de sterren durven reiken?

Carl Snoecx is theoloog en filosoof en gepassioneerd door onderwijs. Hij werkte als leraar, directeur en vijftien jaar als medewerker van Katholiek Onderwijs Vlaanderen (de Guimardstraat).

Op de tweede open lezing (18/02/2025) in de module 'Brede zorg' verwelkomen we mevr. **Katrijn De Waele**.

Cognitief sterke leerlingen

When a flower doesn't bloom, you fix the environment in which it grows, not the flower (Den Heijer, 2005). Hoe kan een krachtige leeromgeving in de klas tegemoetkomen aan de specifieke onderwijsbehoeften van elke leerling en de ondersteuningsbehoeften van onderwijsprofessionals? Er is op dit moment een groeiende aandacht en discussie wat betreft cognitief sterke leerlingen en hun noden in het huidige Vlaamse onderwijssysteem. Onderwijsprofessionals geven aan dat er meer aandacht besteed moet worden aan deze "vergeten" groep leerlingen en geven aan dat cognitief sterke leerlingen op dit moment onvoldoende onderwijsaanbod op maat krijgen (Peuteman, 2019) Ook de Vlaamse regering erkende deze nood en benoemde deze in het Leersteundecreet (2023).

Ondanks het onderschrijven van dit probleem door onderwijsprofessionals, verliezen zij zich dikwijls in het ontwikkelwerk van verschillende individuele trajecten voor cognitief sterke leerlingen die nood hebben aan meer uitdaging met daarnaast het voorzien van redelijke aanpassingen voor leerlingen met andere specifieke onderwijsbehoeften (Meirsschaut, Monsecour & Wilssens, 2015), waardoor de focus op deze eerste groep verloren kan gaan. Binnen de brede basiszorg van het zorgcontinuüm (Pameijer & et all., 2018) wordt er geïnvesteerd in een krachtige leeromgeving waarin stimuleren, remediëren, dispensereren en compenseren (Meirsschaut, Monsecour & Wilssens, 2013) geïmplementeerd zijn, maar wat met een versneld leertempo en een leershonger naar verdieping en verrijking?

De geringe professionaliseringstrajecten die op dit moment rond cognitief sterke leerlingen georganiseerd worden, zijn echter vaak weinig duurzaam en niet handelingsgericht (Pameijer & et all., 2018). Deze trajecten vertrekken vaak vanuit het (stereotiepe) beeld van een leerling

die hoogbegaafd is en dreigen zo vast te lopen in een heel éénduidige invulling van de noden van deze leerlingen. Bovendien zijn er meer cognitief sterke leerlingen binnen een klascontext aanwezig dan men zou verwachten (Peuteman, 2019). De centrale onderzoeksvraag van dit exploratieve onderzoek luidt: "Hoe kunnen we een krachtige leeromgeving vormgeven in de klas voor cognitief sterke leerlingen?"

We willen deze krachtige leeromgeving op een handelingsgerichte (Pameijer & et al., 2018) manier realiseren:

- Door de onderwijsprofessionals bewust te maken van het belang van een krachtige leeromgeving in de klas (met focus op de binnenklasdifferentiatie), als een eerste stap naar ondersteuning van cognitief sterke leerlingen samen met het omgaan met de specifieke onderwijsbehoeften van elke leerling;
- Door in te spelen op de specifieke ondersteuningsbehoeften van leerkrachten in functie van cognitief sterke leerlingen door hun ondersteuningsnoden te concretiseren;
- Door tools aan te reiken aan de onderwijsprofessionals om in te spelen op de specifieke ondersteuningsbehoeften;
- Door cognitief sterke leerlingen sterker te maken in het formuleren van hun specifieke onderwijsbehoeften binnen de klascontext.

Katrijn De Waele is als docent en onderzoeker verbonden aan het Expertisenetwerk Onderwijs in de opleidingen bachelor na bachelor zorgverbreding en remediërend leren, de verkorte educatieve bachelor en het educatief graduaat secundair onderwijs. Ze doet samen met Katrijn Pools praktijkonderzoek naar krachtige leeromgevingen voor cognitief sterk functionerende leerlingen aan Arteveldehogeschool. Katrijn De Waele is master in opleidings- en onderwijswetenschappen en heeft jarenlange ervaring in het secundair onderwijs, arbeidsfinaliteit, als taalleerkracht.

MODULE
IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Begindatum: 7 september 2024

Einddatum: 14 december 2024

Lessenrooster: p. 34

7 september 2024: Openingsles
met duiding van het thema
door Hein Van Renterghem, rector van het KHIVO

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Historische pedagogiek

Docenten: Dhr. Ward De Boe

6 contacturen

Situering

Deze sessies belichten enkele iconen uit de geschiedenis van opvoeding en onderwijs. De keuze valt op figuren wiens werk een stimulerende bijdrage kan leveren om de thematiek 'identiteit in ontwikkeling' in het kader van onderwijs verder te verdiepen.

Doelstellingen

- Het pedagogisch denken van Maria Montessori en Ovide Decroly kunnen situeren in een culturele, maatschappelijke en historische context.
- Uitgangspunten van hun visie op opvoeden en onderwijzen kunnen onderscheiden.
- Kunnen duiden hoe deze visie in school en klas wordt geconcretiseerd.
- Het werk en het ideeëngoed van Montessori en Decroly kritisch kunnen benaderen.
- Het persoonlijk professioneel denken over 'identiteit in ontwikkeling' verantwoord verrijken a.d.h.v. een confrontatie met het werk van Maria Montessori en Ovide Decroly.

Inhoud

De pedagogen Maria Montessori en Ovide Decroly ontwikkelden een persoonlijke onderwijsvisie en -praktijk. Wat betreft Montessori, wordt die tot op vandaag beleefd in tal van Montessorischolen. De invloed van Decroly weerklinkt dan weer nog steeds in actuele opvattingen over o.m. wereldoriëntatie.

Montessori ontwikkelt een onderwijsmethode die sterk is gebaseerd op de antropologische vaststelling dat kinderen actief leren en dat dit leren wordt gegangmaakt door biologische rijpingsprocessen. De methode is echter meer dan dat; het is een weg om kinderen in vrijheid én verantwoordelijkheid een sterke levenshouding te laten ontwikkelen. Decroly definieert ontwikkeling voornamelijk als een actief proces dat start vanuit belangstelling en zich voedt vanuit de wereld rondom het kind. Hij ontwikkelt reformpedagogische ideeë, onderbouwd vanuit medisch, psychotechnisch en psychologisch onderzoek.

We situeren het ideeëngoed van beide pedagogen in hun context en tonen aan welke principes aan de basis van hun onderwijsdenken liggen. We belichten de wijze waarop dit concreet gestalte heeft gekregen in de werking van school en klas. De dimensie 'identiteitsontwikkeling' wordt hierbij grondig belicht. We ronden af met een kritische analyse en een dialoog over de inspirerende kracht voor actueel onderwijs.

Didactische werkvormen

De leerinhoud wordt verklarend gepresenteerd en met beeldmateriaal geïllustreerd. Er zijn aanzetten tot kritische reflectie voorzien. Dialoog oefeningen laten toe de inspirerende kracht van deze onderwijsideeën te bespreken.

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Filosofie

Docent: Mevr. Mieke Van Belle

6 contacturen

Situering:

De Britse filosoof, Roger Scruton schrijft: 'Wijsbegeerte – de begeerte naar wijsheid – kan op twee manieren worden benaderd: door haar zelf te beoefenen of door te bestuderen hoe andere haar hebben beoefend.'

Vanuit dit inzicht komen in deze lessenreeks beide benaderingswijzen aan bod.

Doelstellingen

- Kennismaken met verschillende mensbeelden vanuit de wijsgerige antropologische doctrines van 1) het Onbeschreven Blad/de Nobele Wilde, 2) de Geest in de Machine en 3) met inzichten van de evolutionaire psychologie.
- Zich buigen over het filosofisch vraagstuk: hoe kunnen we het bestaan van een menselijke natuur rijmen met de idealen van vrijheid en gelijkheid?
- Inzicht hebben in filosofische concepten als: identiteit, zelfbewustzijn, de menselijke natuur, subjectiviteit, vrije wil, autonomie, verantwoordelijkheid.
- Inzicht hebben in het onderwijsfilosofisch continuüm: welke gevolgen hebben verschillende opvattingen over mens-zijn en menselijk subjectwording op het denken over opvoeding en onderwijs?
- Filosofische gesprekstechnieken oefenen en zich bekwamen in het voeren van een filosofisch gesprek.
- Een eigen mening ontwikkelen over de rol van onderwijs en identiteitsvorming.

Inhoud

Binnen de module school en identiteit verdiepen we ons in de wijsgerige antropologie: de tak van de filosofie die zich buigt over de vraag naar de mens. Wat betekent het om mens te zijn? Is de menselijke geest van bij de geboorte een 'onbeschreven blad' en dus beïnvloedbaar door opvoeders en leraren? Of liggen karakters en intelligentie al bij de geboorte grotendeels vast? Wat betekent dat dan voor persoonlijke verantwoordelijkheid? En voor onderwijs? We bekijken verschillende mens- en kindbeelden, van Nobele Wilde tot de Geest in de machine ook vanuit onderwijsfilosofisch perspectief. Wat zijn de implicaties van de verschillende mens- en kindbeelden voor de onderwijskundige aanpak en voor het curriculum?

Didactische werkvormen

Ondersteund door de opgedane filosofische basisconcepten, bewust gemaakte opvattingen over identiteit en geëxpliciteerde mensbeelden, slaan de cursisten vervolgens zelf aan het filosoferen. Via verschillende werkvormen, waaronder het socratisch gesprek, oefenen we ons kritisch denken en filosofisch argumenteren. Durvers oefenen het leiden van een filosofisch gesprek a.d.h.v. concrete handvatten. Mits enige aanpassing kunnen de werkvormen toegepast worden in de klas of wie weet, tijdens een personeelsvergadering?

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Fundamenten van het schooleigen opvoedingsconcept

Docent: Dhr. Hein Van Renterghem

6 contacturen

Situering

De identiteit van een school krijgt vorm in een opvoedingsproject dat gebouwd wordt op een bepaald mens- en wereldbeeld. Dit project wordt zichtbaar in de manier waarop de school haar kernopdrachten tracht te realiseren. Onderwijs is dus niet waardenvrij.

De identiteit van de katholieke school ontplooit zich vandaag in het concept van de Katholieke Dialogeschool (KDS).

De KDS ontwikkelt een kader dat een voorkeursoptie in zich draagt om leerlingen te vormen vanuit een christelijk-geïnspireerd mens- en wereldbeeld en om hen, met respect voor ieders (levensbeschouwelijke) identiteit, vanuit dat mens- en wereldbeeld uit te nodigen hiermee in dialoog te gaan om zo de eigen identiteit te ontdekken, te verdiepen en te versterken.

Ook het PPGO van het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap wordt aangeraakt: actief burgerschap door respect, oprechtheid, gelijkwaardigheid, openheid, engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen, naast het 'actief pluralisme' van het OVSG.

Doelstellingen

- Illustreeren dat de identiteit van een school een bepaald (en gekleurd) mens- en wereldbeeld vooronderstelt.
- De bijbels-christelijke visie op opvoeding en onderwijs als grondslag voor identiteit van de katholieke school kunnen aangeven en toepassen op de KDS.
- Aangeven hoe het opvoedingsconcept vormgeeft aan de kernopdrachten van een school.
- Illustreeren dat de realisatie van het opvoedingsproject van de school een wezenlijke bijdrage van de leraar veronderstelt.

Inhoud en uitgangspunten

- Vlaamse samenleving en het katholiek onderwijs aan het begin van de 21ste eeuw
- De bijbels-christelijke visie op opvoeding en onderwijs als grondslag voor identiteit van de katholieke school
- Het concept van de KDS
- De uitrol van de KDS in de kernopdrachten van de school
- Principes van het actief burgerschap en actief pluralisme

Didactische werkvormen

De leerinhouden worden aangebracht aan de hand van een powerpointpresentatie. De hand-outs worden ter beschikking gesteld.

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Godsdienst

Docenten: Mevr. Myriam De Backer
en Christel Lycke

6 contacturen

Situering

We leven in een multiculturele en multireligieuze samenleving. De kinderen in de school zijn een weerspiegeling van deze diversiteit. De school is dé oefenplaats bij uitstek om te leren omgaan met verscheidenheid in de klas en in de samenleving. Meer dan ooit is er nood aan een vak dat leerkrachten én kinderen uitnodigt om in dialoog te gaan met de verschillende verhalen en tradities die ontelbaar veel mensen geïnspireerd hebben bij het uitbouwen van een samenleving waarin iedere mens telt. Op welke manier kan het vak rooms-katholieke godsdienst vandaag de dag hiertoe bijdragen?

Doelstellingen

- Inzicht krijgen in het leerplan RKG: visie, opbouw en doelen.
- De visie van de Vlaamse bisschoppen op godsdienstonderwijs (2017) kunnen toetsen aan de opbouw en doelen van het leerplan RKG.
- Verkennen van het ontwikkelveld RKG binnen het leerplan ZILL.
- Vertrouwd worden met de 24 interlevensbeschouwelijke competenties (ILC) en illustreren hoe deze competenties ertoe bijdragen dat jonge mensen de gevaarlijke 'wij' tegenover 'zij' patronen leren overstijgen en dat ze groeien in het levensbeschouwelijk vaardiger worden (*Visietekst Vlaamse bisschoppen 2017.*)

Inhoud en uitgangspunten

- Het vak RKG biedt veel kansen en mogelijkheden om de kinderen te begeleiden in hun levensbeschouwelijke, religieuze en/of gelovige groei. De componenten in het leerplan zijn hierbij het uitgangspunt. Of kinderen katholiek gelovig, andersgelovig of niet-gelovig zijn, allen hebben ze nood aan basisvertrouwen, worden ze uitgedaagd om te leren omgaan met mogelijkheden en beperkingen, leven ze in verbondenheid met zichzelf, de anderen, met gemeenschappen, met natuur en cultuur; groeien ze in gevoeligheid voor goed en kwaad en worden ze uitgenodigd om via rituelen, vieringen, geloofstaal en Bijbelverhalen open te komen voor de taal van 'de binnenkant'. Het vak RKG beoogt zowel de kennis als de vaardigheden/attitudes te versterken.
- Het vak RKG zet ook mee zijn schouders onder de 24 interlevensbeschouwelijke competenties. Vanuit een christelijk mens- en wereldbeeld wil het vak RKG deze competenties versterken. Deze ILC behoren tot het leerplan RKG en dragen bij tot een meer verdraagzame samenleving.
- Het vak RKG gaat vanuit de christelijke inspiratie en katholieke traditie de dialoog aan met de levensbeschouwelijke diverse samenleving en wil de kinderen bekwamen tot alle vormen van dialoog die met hun groei naar een volwassen persoonlijkheid te maken hebben. Het vak draagt door deze aanpak bij tot de vorming van verantwoordelijke en geëngageerde (mede)burgers en dat maakt het vak maatschappelijk relevant (*Visietekst Vlaamse bisschoppen 2017.*)
- In een katholieke dialoogschool gaat men naast het vak godsdienst ook op zoek naar nieuwe en creatieve vormen van pastoraal op school.

Didactische werkvormen

- De leerinhouden worden aangebracht aan de hand van een powerpointpresentatie. De hand-outs worden ter beschikking gesteld. Doceermomenten worden afgewisseld met activerende werkvormen. Relevante en inspirerende websites worden samen verkend.

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Wereldoriëntatie: Mens en maatschappij

Docent: Dhr. Peter Hemelsoet

4 contacturen

Voorstelling klaspraktijk met klasbezoek

Basisschool Edugo Oostakker

Wat weet je na deze sessie? = werkvragen

- Kan ik het hoofddoel van mijn school formuleren?
- Kan ik enkele principes opsommen om van kwaliteitsvol W.O onderwijs te kunnen spreken ?
- Kan ik enkele voordelen én knelpunten van projectwerking opsommen ?
- Kan ik enkele randvoorwaarden opsommen om deze knelpunten van projectwerking te voorkomen ?
- Kan ik het verschil tussen 'presentaties als middel' én 'presentaties als doel' verwoorden binnen kwaliteitsvol W.O. onderwijs?
- Kan ik enkele voordelen van coöperatief leren opsommen ?
- Kan ik een aantal argumenten PRO opsommen mbt werken vanuit 'samenhang tussen verschillende vakgebieden' binnen kwaliteitsvol W.O. onderwijs?
- Kan ik enkele voorbeelden geven van 'natuurlijke differentiatie' binnen kwaliteitsvol W.O. onderwijs?
- Kan ik de rol van een project mbt de groepsvorming binnen de gouden weken van een schooljaar duiden ?
- Kan ik enkele voorbeelden van 'verbinding' opsommen die kunnen ontstaan door kwaliteitsvol W.O. onderwijs?
- Kan ik de rol van het PAP-plan duiden vanuit kwaliteitsvol W.O. onderwijs?
- Voel ik dat kwaliteitsvol W.O. onderwijs dé ziel, dé motor, dé motivator, dé drijfveer in mijn klas kan zijn ?
- Ben ik overtuigd dat ik een deel van mijn onderwijs zelf moet bedenken ?
- Ben ik overtuigd van de nood aan visie én durf binnen het beleid van mijn school?

Wat kan je DOEN na deze sessie?

- Ga aan de slag met 'de checklist – Hoe kan jij dit nu aanpakken?' uit de sessie en durf experimenteren

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Wereldoriëntatie: Mens en maatschappij

Docent: Dhr. Patrick Malfait

4 contacturen

Situering

Het leergebied wereldoriëntatie fungeert niet alleen als een venster naar de buitenwereld voor zowel leerlingen als leerkrachten, maar bevordert voornamelijk hun actieve betrokkenheid bij het verkennen, ontwerpen, en onderzoeken, evenals het identificeren en uiten van hun (eigen) fysieke, sociale en culturele omgeving.

De intrinsieke nieuwsgierigheid van elk kind vormt de drijvende kracht achter deze actieve verkenning. De zelfsturende rol van de leraar fungeert als motor en coach, waardoor kinderen worden aangemoedigd om in een stimulerende leeromgeving de nodige kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes op te doen om zich veerkrachtig en flexibel aan te passen aan een snel veranderende samenleving. Dit stimuleert een positieve houding ten opzichte van henzelf en hun omgeving.

Hoe kan wereldoriënterend onderwijs volledig voldoen aan dit fundamentele recht van elk kind? Hedendaags onderwijs vraagt van leerkrachten dat ze vakoverstijgend en thematisch te werk gaan, vertrekkend vanuit leerplandoelen, actualiteit en de interesses van leerlingen. In een voortdurend veranderende maatschappij moeten leerkrachten voortdurend op zoek naar onderwijsmethoden en vernieuwingen die hierop aansluiten. De moderne leerkracht heeft een actieve rol in het vormgeven van het onderwijsproces en heeft de vrijheid om te opereren binnen de context van de leerplandoelen.

Doelstellingen

- Het bevorderen van actieve betrokkenheid van zowel leerlingen als leraar.
- Het aanmoedigen van zelfgestuurd leren bij kinderen.
- Vakoverstijgend en thematisch werken, rekening houdend met leerplandoelen, actualiteit en de interesses van leerlingen binnen een krachtige leeromgeving.
- Ervaren wat 'goed' onderwijs voor wereldoriëntatie betekent.

Inhoud

'Waartoe en wat moet er geleerd worden?' zijn de centrale vragen in deze cursus. Het antwoord hierop ontdek je door allerlei opdrachten waarbij ook een sterke verbinding met de onderwijspraktijk gelegd wordt. Tijdens de cursus verkennen jullie onder meer waar de leerinhouden van de leergebieden Mens en Maatschappij/Wetenschappen en Techniek kunnen worden verankerd. We zetten jou op weg naar het maken van een 'schoollijn' vanuit de leerplandoelen.

Didactische werk- en organisatievormen

- Werken vanuit en kritisch nadenken over praktijkvoorbeelden
- Doceermomenten worden afgewisseld met diverse activerende werkmomenten en constructieve (open) gesprekken.

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Veranderingsprocessen en innovatiestrategieën

Docent: mevr. Mieke Meirsschaut

6 contacturen

Situering:

De maatschappelijke verwachtingen, de plicht tot kwaliteitszorg en de continue stroom aan veranderingen zetten een hoge veranderingsdruk op onderwijs[1]. Zo zijn schoolteams vandaag voortdurend bezig met kwaliteitsontwikkeling. Er lopen in scholen vaak verschillende veranderingsprocessen tegelijk of ze volgen elkaar kort op in de tijd[2]. Verandering lijkt zowat de enige constante te zijn[3]. Daarom hebben we het in deze lessen over hoe je die veranderingen kwaliteitsvol kan aanpakken. We onderzoeken met welke bevorderende en belemmerende factoren je rekening moet houden. En we staan stil bij wat jouw rol kan zijn in een veranderingsproces.

Doelstellingen:

- Je verwerft inzicht in enkele belangrijke innovatiestrategieën voor het initiëren, implementeren en verduurzamen van een veranderingsproces.
- Je wordt vaardig in het in kaart brengen van de hoofdingrediënten van een veranderingsproces.
- Je verdiept je in de betekenis van weerstand bij veranderingen.
- Je reflecteert over veranderingsprocessen in je eigen context en jouw rol daarin.

Inhoud:

Sessie 1: Een veranderingsproces initiëren: het belang van een kompas
Sessie 2: Een verandering implementeren: hoe krijg je iedereen mee?
Sessie 3: Duurzame veranderingen: samen werken en samen leren

Didactische werkvormen:

De evidence informed leerstof krijg je aangebracht met ondersteuning van een PowerPointpresentatie. Via verschillende werkvormen verwerk je de leerstof (inter-)actief. De lesmaterialen, bronnen en hand-outs krijg je ter beschikking.

---

[1] Meirsschaut, M., Vanblaere, B., & Struyf, E. (2022). Duurzaam werken aan een inclusieve school. In de Boer, A., Struyf, E., Nijs, S., & Doolaard, S. (red.). Samen inclusief onderwijs realiseren. Acco: Leuven.

[2] Meirsschaut, M., Hostyn, I., & Naert, L. (2020). Wijze Werkbare Scholen. Gent: Arteveldehogeschool.

[3] Kelchtermans, G. (2018). Onderwijsvernieuwing is een werkwoord. Opleiden tot geëngageerde vernieuwingspraktijken. Tijdschrift voor Lerarenopleiders, 39(4), 7-22.

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Pedagogisch beleid

Docent: Dhr. Danny De Smet

6 contacturen

Situering

Leiding geven aan een school is vandaag een complexe zaak. De school krijgt veel autonomie, maar ze moet zich ook verantwoorden over de realisatie van haar opdracht.

De directeur is de spilfiguur, die dit beleid impulsen geeft en coördineert. Maar anderzijds heeft deze opdracht enkel kans op succes als elk teamlid een stukje verantwoordelijkheid neemt bij de keuzes die de school maakt.

Alles begint bij het ontwikkelen van een gezamenlijk gedragen visie.

Geen gemakkelijke opdracht! Directeurs ervaren dat hun agenda volloopt met administratieve, organisatorische en relationele taken. Leerkrachten hebben hun handen al vol met het veeleisende primaire proces: 'zorgen' voor de kinderen in hun klas.

Samen streven naar kwaliteitsvol onderwijs, is dus een zaak van bewuste keuzes en gerichte investering van tijd en middelen. Maar evenzeer zijn een aantal inzichten en vaardigheden op dit vlak van uitzonderlijk belang.

Doelstellingen

- Inzicht verwerven in het ontwikkelen van een gezamenlijk gedragen visie.
- Inzicht verwerven in de (pedagogische) opdracht van de school en in de verantwoordelijkheden van de directeur en van de andere teamleden.
- Zicht krijgen op de organisatie van deze opdracht.
- Beschikken over een theoretische achtergrond om aandachtspunten op pedagogisch vlak te onderkennen en te kaderen.
- Kennismaken met werkwijzen en instrumenten, die het pedagogisch beleid kunnen ondersteunen.
- Parallellen ontdekken tussen de aanpak op klasniveau en het beleid op schoolniveau.

Inhoud en uitgangspunten

- Stappen in de visieontwikkeling:
  - Wat is visie?
  - Waarom is visie belangrijk?
  - Samen een visie uitbouwen.
  - Vier kernopdrachten voor elke school
  - Waarden en ambities
- Efficiënt pedagogisch beleid
  - Verzamelen van data
  - Interpreteren van data
  - Bepalen van prioriteiten
  - Werken aan de gezamenlijk gedragen prioriteiten volgens de PDCA-cyclus
  - Het schoolwerkplan
  - Kwaliteitszorg
- Dienend leiderschap
  - De rol van de schoolleider binnen het pedagogisch beleid
  - Kenmerken van goed schoolleiderschap
  - De ondersteuning vanuit de scholengemeenschap

Didactische werkvormen

Presentatie met ruimte voor interactie.

IDENTITEIT IN ONTWIKKELING

Schoolwetgeving

Docenten: Dhr. Danny De Smet

2 contacturen

Situering

Vlaanderen is een kleine regio met een grote schoolbevolking. Zo financiert en subsidieert de Vlaamse Gemeenschap onder meer het onderwijs. Niettegenstaande de Vlaamse scholen een grote autonomie hebben gekregen, dienen zij zich wel te conformeren aan de regelgeving van de subsidiërende overheid. Die regelgeving bestaat uit een uitgebreid aantal teksten die onderwerp kunnen zijn van interpretatie en studie binnen deze cursus.

Doelstellingen

- Een beter inzicht krijgen in de hiërarchie van de regelgeving: wetten, decreten, besluiten en omzendbrieven.
- Kritisch kunnen omgaan met het spanningsveld dat soms aanwezig is tussen de initiatieven van de subsidiërende overheid en de autonomie van de school/het schoolbestuur/de scholengemeenschap.
- Op elektronische wijze, vlot en gericht leren werken met de databank van de Vlaamse onderwijswetgeving.
- Relaties kunnen leggen tussen verschillende teksten uit de regelgeving, waarbij evenwel bepaalde aspecten op elkaar kunnen betrokken zijn.
- Vanuit de KHIVO-modules op thematische wijze relaties leggen met de onderwijswetgeving en daarbij de relevante documenten uit de regelgeving kunnen opzoeken en hanteren, naar aanleiding van gestelde probleemstellingen/situaties.

Inhoud

- Aan het begin van de cursus krijgen de cursisten een uitgebreid overzicht van de onderwijswetgeving in het Vlaamse basisonderwijs.
- Aansluitend bij de KHIVO-modules wordt op thematische wijze verder ingegaan op concrete elementen uit de regelgeving.
- Er worden voortdurend raakpunten gezocht met de eigen, concrete onderwijspraktijk van de cursisten.
- In deze module gaan we na hoe een school ontstaat en haar identiteit zich ontwikkelt. Tal van wettelijke termen en begrippen zijn aan de orde: **inschrijvingsrecht, leerplicht, getuigschriften basisonderwijs, schoolbestuur, scholengemeenschappen en puntenenveloppen, taalregeling, vereiste taalkennis personeel, vreemdetalenonderwijs, kinderrechten, studiefinanciering, kostenbeheersing.**

Didactische werkvormen

- De leerstof kan interactief worden aangeboden met visuele ondersteuning van een ppt-presentatie. De leerstofelementen staan vermeld in de cursus en/of handouts kunnen ter beschikking worden gesteld.
- In kleine groepen leren de cursisten op elektronische wijze werken met edulex en de A-Z-lijst, de databanken van de Vlaamse onderwijswetgeving. Er worden probleemstellingen en situaties aangeboden, die door de cursisten worden opgezocht en uitgewerkt. Naderhand kan gezamenlijk gereflecteerd worden over de gevonden oplossingen.

MODULE BREDE ZORG

**Begindatum: 11 januari 2025
Einddatum: 3 mei 2025
Lessenrooster: p. 35**

11 januari 2025: Openingsles
met duiding van het thema
door Hein Van Renterghem, rector van het KHIVO

BREDE ZORG	
Historische pedagogiek	
Docenten: Dhr. Ward De Boe	6 contacturen

Situering

Deze sessies belichten een specifiek thema uit de geschiedenis van opvoeding en onderwijs: de beeldvorming en de benadering van kinderen en (jonge) mensen met een beperking of een specifieke zorgbehoefte. Een historisch-pedagogische inleiding en reflectie kan een stimulerende en verruimende bijdrage leveren om de zorgthematiek verder te doorgronden.

Doelstellingen

- De beeldvorming en de maatschappelijke behandeling van de mens, c.q. het kind, met een beperking of een specifieke zorgbehoefte kunnen schetsen.
- De evolutie kunnen schetsen van het ortho(ped)agogisch denken en handelen.
- Belangrijke (internationale) pioniers in de zorg voor kinderen en jongeren met een beperking kunnen situeren en kunnen aantonen dat hun werk doorheen de tijd relevant is gebleven en tot op vandaag doorwerkt.
- Kunnen schetsen hoe de ortho(ped)agogische zorg in België doorheen de tijd is uitgebouwd.

Inhoud

- Een historische kijk op de beeldvorming over en de maatschappelijke behandeling van de mens (c.q. het kind) met een beperking of een specifieke zorgbehoefte.
- Het ontstaan en de ontwikkeling van de ortho(ped)agogiek en de zorg voor het kind en de jongere met een beperking of een zorgbehoefte: (evoluerende) visies en paradigmata, legistische kaders, praktijken, pioniers...
- Uitbouw van de ortho(ped)agogische zorg in België, met specifieke aandacht voor het ontstaan en de ontwikkeling van het buitengewoon onderwijs en de zorg in het gewoon (basis)onderwijs.

Didactische werkvormen

De leerinhoud wordt verklarend gepresenteerd en met beeldmateriaal geïllustreerd. Er zijn aanzetten tot kritische reflectie voorzien. Dialoog laat toe de pedagogische spanningsvelden en de inspirerende kracht van deze onderwijsideeën te bespreken.

BREDE ZORG

Filosofie

Docent: Mevr. Griet Galle

6 contacturen

Situering

Filosofie denkt kritisch na over alle aspecten van het mens-zijn, de cultuur en de wereld. In deze module reflecteren we kritisch op ideeën rond zorg in de context van het onderwijs. Is goede zorg meer dan je plicht doen? Wanneer geven we leerlingen 'gelijke kansen'? Hoe ver moet inclusief onderwijs gaan?

Doelstellingen

- Kennismaken met enkele begrippen, denkkaders en verschillende visies begrijpen over zorg, gelijke kansen, vrijheid, rechtvaardigheid, inclusie, ... uit de ethiek en de politieke filosofie (toegepast op het onderwijs) en de filosofie van het onderwijs.
- Reflecteren over eigen en maatschappelijk gangbare ideeën over zorg, gelijke kansen, rechtvaardigheid, vrijheid, inclusie, ... binnen het onderwijs, in dialoog met filosofische opvattingen en met medestudenten.
- De eigen ideeën over zorg, gelijke kansen, rechtvaardigheid, vrijheid, inclusie, ... kritisch in vraag durven stellen.

Inhoud

- Verkennen van enkele ethische theorieën, waaronder de gevolgenethiek, plichtethiek en zorgethiek, toegepast op het onderwijs;
- Kennismaken met verschillende hedendaagse filosofische visies op gelijke kansen, rechtvaardigheid, vrijheid, inclusie, ... toegepast op het onderwijs.

Didactische werkvormen

Interactieve hoorcolleges die ondersteund worden aan de hand van powerpointpresentaties en een cursus, die ter beschikking van de studenten gesteld worden. Er is gelegenheid voor dialoog tijdens de lessen en er worden casussen besproken. De studenten krijgen tips voor verdere lectuur.

BREDE ZORG	
Leerondersteuning	
Docent: mevr. Sofie Pringels, mevr. Leentje Van Landuyt, mevr. Sylvie Maegerman	8 contacturen

Situering

Het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, geratificeerd door België, legt de nadruk op gelijke rechten en inclusie van personen met een handicap. Het verdrag benadrukt de verplichting om de toegankelijkheid tot onderwijs te waarborgen zonder discriminatie op basis van handicap. De implementatie van het M-decreet wordt beschouwd als een eerste stap richting inclusief onderwijs en trad in werking op 1 september 2015. Na evaluatie werd het M-decreet omgezet naar het ondersteuningsdecreet, dat van start ging op 1 september 2023.

Doelstellingen

- Deelnemers begrijpen de werking van een leersteuncentrum en begrijpen hoe gepaste ondersteuning wordt geboden aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- Deelnemers begrijpen het proces vanaf het vaststellen van onderwijsbehoeften van een leerling tot aan de opstart van ondersteuning in de klasomgeving.
- Deelnemers zijn in staat om de essentie van een inclusieve grondhouding te beschrijven en begrijpen hoe deze grondhouding een ondersteunende en participerende leeromgeving bevordert.
- Deelnemers begrijpen hoe een effectieve ondersteuning aan leerlingen met een IAC-verslag werkt binnen de klaspraktijk.
- Deelnemers maken kennis met voorbeelden van redelijke aanpassingen en strategieën om deze aanpassingen te implementeren in de klaspraktijk.
- Deelnemers begrijpen het belang van het samenwerken met de verschillende actoren rond een leerling met specifieke onderwijsbehoeften.

Inhoud

In deze lessenreeks zullen we het proces verkennen dat plaatsvindt vanaf het moment dat een leerling, ouder of schoolteam een specifieke onderwijsbehoefte ervaart, tot aan de implementatie van ondersteuning op de klasvloer. We duiken dieper in de werking van een leersteuncentrum en het bieden van gepaste ondersteuning aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daarnaast zullen we de essentie van een inclusieve grondhouding bespreken en hoe deze de basis vormt voor een ondersteunende en participerende leeromgeving. We bieden tools om leerlingen met een IAC-verslag effectief te begeleiden in de klaspraktijk en gaan aan de slag met voorbeelden van redelijke aanpassingen.

Didactische werkvorm

Interactieve lezing - Groepsdiscussie - Casusbespreking in groep

BREDE ZORG	
Wiskunde	
Docent: mevr. Hilde Rabaut	8 contacturen

Situering:

In Vlaanderen is wiskunde van cruciaal belang in het basisonderwijs, zoals blijkt uit internationale evaluaties zoals PISA. Sterke wiskundige vaardigheden leggen niet alleen de basis voor academisch succes, maar bevorderen ook het zelfvertrouwen en de veerkracht van leerlingen. Het belang van wiskunde begint al op jonge leeftijd, al van in de kleuterschool. Het stimuleert kritisch denken, probleemoplossend vermogen en het effectieve gebruik van informatie. Door wiskunde op een boeiende manier te presenteren, kunnen leraren het potentieel van elke leerling ontsluiten en bijdragen aan hun persoonlijke en professionele groei. Een doordacht wiskundebeleid met een boeiend leeraanbod en nauwgezette opvolging van leerlingen is een cruciale factor voor succes.

Doelstellingen:

Tijdens twee voormiddagen gaan we dieper in op wiskunde voor kleuters en hoe we hun ontwikkeling op dit gebied kunnen monitoren. Voor het lager onderwijs zullen we de essentiële aspecten van effectief wiskundeonderwijs bespreken en leren hoe we bestaande rekenmethoden kunnen evalueren aan de hand van deze richtlijnen. Ook zullen we de diverse vormen van wiskunde-ondersteuning binnen het zorgcontinuüm onderzoeken, met speciale aandacht voor de verschillende niveaus van begeleiding die beschikbaar zijn voor leerlingen.

Inhoud:

Leer- en ontwikkelingslijnen voor wiskunde voor kleuters
 Indicatoren voor effectief rekenonderwijs
 Monitoren van het wiskundeonderwijs
 Wiskunde doorheen het zorgcontinuüm

Didactische werkvormen:

Actief hoorcollege met coöperatieve werkvormen

BREDE ZORG

Zorgbeleid

Docent: Mevr. Griet Goossens

10 contacturen

Situering

Het onderwijs(beleid) in Vlaanderen wordt sinds de jaren negentig van de vorige eeuw gekenmerkt door een toenemende aandacht voor de zorg voor kinderen en jongeren met specifieke onderwijs en opvoedingsbehoeften. Vandaag wordt van alle scholen verwacht dat ze een effectief zorgbeleid voeren. Doel van een dergelijk zorgbeleid is dat scholen en leerkrachten aansluiten bij de specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften van leerlingen in het algemeen en van bepaalde risicogroepen in het bijzonder. Het belang van het uitbouwen van een effectief zorgbeleid wordt door resultaten van internationaal onderzoek onderstreept. Een goede begeleiding van leerlingen op school is immers een voorwaarde voor een effectief en efficiënt leerproces en heeft een positieve impact op de ontwikkeling van leerlingen, het gedrag en de attitude tegenover school.

Deze toegenomen aandacht voor zorg en inclusie vertaalde zich de laatste jaren in diverse beleidsimpulsen specifiek gericht op het ontwikkelen van een leerlingenbeleid. Het M-decreet, het decreet leerlingbegeleiding, OD XXXI, het referentiekader onderwijskwaliteit, het komende leersteundecreet en effecten naar erkenningsvoorwaarden voor de school. zijn hier enkele voorbeelden van.

Hoe kan een school groeien naar meer inclusief onderwijs? Welke zijn belangrijke actoren hierbij? Wat betekent inzetten op brede basiszorg en professionaliseren van leerkrachten hierbij?

Hoe kan ik mijn school en leerkrachtenteam versterken in het omgaan met handelingsgericht werken, (specifieke) onderwijsbehoeften bij leerlingen, universeel ontwerp, ontwikkelen van een gedragen visie op leerlingenbegeleiding, ...?

Doelstellingen

- Visie op inclusie ontwikkelen en het verband leggen met de huidige wetgeving.
- Inzicht verwerven in het continuüm van zorg en onderzoeken welke kansen dit biedt voor het uitbouwen van een sterk, gedragen zorgbeleid in de eigen school.
- Kennis nemen van wettelijk kaders en onderzoek rond zorg, leerlingenbegeleiding en inclusie.
- Inzicht verwerven in het handelingsgericht werken.
- Oefenen in het benaderen van een casus op de eigen school via aangereikte modellen (handelingsgericht werken, zorgcontinuüm, M-cirkel, ...)
- Kennis nemen van de begrippen gemeenschappelijk curriculum, flexibel omgaan met het curriculum, individueel aangepast curriculum en de relatie met het uitreiken van een getuigschrift basisonderwijs, UDL, ...
- Toepassen van aangereikte begrippen in het schooleigen zorgbeleid en de zorgwerking tot op de klasvloer.

Inhoud

- Op basis van wetgeving (M-decreet, Vlaams decreet voor gelijke kansen en behandeling, VN-verdrag voor personen met een handicap, decreet leerlingbegeleiding, referentiekader onderwijskwaliteit en het leersteundecreet) krijgen de cursisten overzicht over de laatste ontwikkelingen van de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs.

- Via reflectie versterken we de visie op inclusie en maken we de transfer naar de klas- en schoolpraktijk.
- Verkennen van decretaal vastgelegde begrippen en mogelijke consequenties op het ontwikkelen van een degelijk onderwijs- en zorgbeleid.
- Aftoetsen van het eigen zorgbeleid aan kaders zoals zorgcontinuüm, handelingsgericht werken, redelijke aanpassingen, ... en reflecteren over zorginitiatieven op beleids-, klas, ouder en leerlingniveau.
- De cursus evolueert tijdens de sessies op basis van de noden die de cursisten aangeven.

Didactische werkvormen

- Voortaken
- Interactieve voordracht met powerpoint, filmmateriaal, ...
- Reflecties
- Groepswerk en partnerwerk
- Debat

BREDE ZORG

GOK-beleid

Docent: Dhr. Henk De Reviere

4 contacturen

Situering

Werken aan gelijke onderwijskansen wil zeggen dat je als school de barrières die de volle ontwikkeling van de leerling in de weg staan, detecteert, analyseert en binnen de context van de school probeert te verminderen of weg te werken.

Werken aan gelijke onderwijskansen betekent dat de persoonlijke en sociale kenmerken zoals talent of beperking, gender, geslacht, sociale-economische status, etniciteit en culturele identiteit geen barrières mogen zijn die de volwaardige ontwikkeling van de leerlingen en het gelijkwaardig behalen van de leerplandoelen en leerresultaten in de weg staan (OECD 2012). Voortvloeiende uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit ((R)OK) wordt van elke school verwacht een gelijke onderwijskansenbeleid te voeren. Alle basisscholen ontvangen hiervoor SES-middelen.

Het leren van elke lerende is de kernopdracht van elke school. Scholen die een succesvol beleid voeren en dus hun beleidsruimte optimaal gebruiken, nemen systematisch beslissingen die leiden tot betere leerprestaties ongeacht of de leerlingeninstroom bestaat uit veel dan wel weinig kansarme leerlingen.

Voldoende beleidsvoerend vermogen stelt de school ook in staat een kwaliteitsvol GOK-beleid uit te werken: aan de hand van een proces van reflectie, kan de school haar GOK-beleid onderzoeken, prioriteiten bepalen en versterken waar nodig. Het effect op leerlingenniveau staat hierbij steeds in de focus.

Kwaliteitsvol werken aan GOK wil zeggen dat je de extra omkadering (SES- middelen) doelgericht inzet om voor elke lerende een passende begeleiding te bieden met het oog op gelijke onderwijskansen. Je ontwikkelt je kwaliteit van je onderwijsleerpraktijk vanuit een gedragen visie.

Je GOK-werking evalueer je cyclisch, systematisch en betrouwbaar vanuit de resultaten en effecten bij de lerenden (zie rubriek ROK-kader).

Je moet met andere woorden een antwoord kunnen geven op de volgende vragen:

- Doe je de goede dingen voor GOK?
- Doe je die dingen op een goede manier?
- Hoe weet je dat? Hoe zien we dat dit effectief leidt tot betere gelijke onderwijskansen?
- Vinden anderen dat ook?
- Wat leren we hieruit? Wat doen we hiermee?

Deze vragen vormen de basis van kwaliteitszorg. Je herkent ze in de kwaliteitscirkel GOK, de PDCA-cirkel, het Q5-model ...

Doelstellingen

- Je hebt inzicht in het ABC-schema en je kunt dit toepassen op kwetsbare leerlingen.
- Je weet wat er bedoeld wordt met gelijke onderwijskansen en over welke leerlingen het gaat.
- Je bent geïnformeerd over de regelgeving m.b.t. GOK.
- Je weet hoe de onderwijsinspectie de leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansenbeleid inspecteert.
- Je ziet de link tussen (R)OK en GOK.
- Je maakt kennis met een aantal hulpmiddelen GOK.
- Je ziet in hoe je aan GOK kan werken op school -, klas - en leerlingenniveau.
- Je kunt uitingen van beleidsvoerend vermogen herkennen in een GOK beleid van een fictieve school.

- Je kunt aangeven hoe het werken aan een GOK-beleid het beleidsvoerend vermogen van een school kan verhogen.
- Je kunt aangeven welke interventies eerder remmend werken op het verhogen van beleidsvoerend vermogen.
- Je ziet de samenhang en het onderscheid tussen verschillende kaders die een school hanteert (pedagogisch project, zorgbeleid, GOK-beleid, leerlingenbegeleiding, (R)OK)

Inhoud

Het doel van het gelijke onderwijskansenbeleid is verschillen in leerresultaten van leerlingen die verklaard worden door achtergrondkenmerken van die leerlingen (zoals hun socio-economische status (SES)) weg te werken. In deze leersessie zien we hoe je een GOK-beleid kunt voeren, hoe je de SES-middelen (SES-lestijden en SES-werkingsbudget) kunt aanwenden, en welke aanpak leidt tot meer gelijke onderwijskansen voor leerlingen.

Didactische werkvormen

De leerstof wordt interactief aangeboden met visuele ondersteuning van een PPT-presentatie. Iedere cursist ontvangt een downloadlink met de PPT – presentatie, bijkomend materiaal en informatiebronnen voor verdere verdieping.

BREDE ZORG	
Schoolwetgeving	
Docent: mevr. Griet Goossens	2 contacturen

Situering

In het referentiekader voor onderwijskwaliteit staat de lerende centraal. Onderwijswetgeving in Vlaanderen legt hier aansluitend de basis voor het beleid en de praktijk van leerlingenbegeleiding in het onderwijs. Verschillende decreten en regelgevingen zijn gericht op het waarborgen van kwalitatieve leerlingenbegeleiding en het verzekeren van gelijke kansen voor alle leerlingen. Wat deze regelgeving rond leerlingenbegeleiding, leersteun, gelijke onderwijskansen en inclusie inhoudt, stellen we in deze cursus centraal.

Doelstellingen

- Inzicht verwerven in de relevante wetgeving in Vlaanderen met betrekking tot leerlingenbegeleiding, leersteun, gelijke onderwijskansen en inclusie.
- Vanuit een basisvisie op inclusie in staat zijn om de verschillende decreten en regelgevingen te analyseren en te evalueren op hun impact op leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen.
- Kennismaken met de mogelijkheden van de datawijzer.
- In staat zijn om de wetgeving rond leerlingenbegeleiding en gerelateerde thema's toe te passen op concrete situaties in de eigen schoolcontext.
- Relaties kunnen leggen tussen verschillende teksten uit de regelgeving, waarbij evenwel bepaalde aspecten op elkaar kunnen betrokken zijn.
- Vanuit de KHIVO-modules in staat zijn om zelfstandig relevante documenten en informatie uit de onderwijswetgeving op te zoeken, te analyseren en te interpreteren, en deze toe te passen op concrete situaties of probleemstellingen binnen de eigen schoolcontext.

Inhoud

- Overzicht en inzicht verwerven in Vlaamse onderwijswetgeving rond leerlingenbegeleiding, leersteun, gelijke onderwijskansen en inclusie.
- Aansluitend bij de KHIVO-modules wordt op thematische wijze verder ingegaan op deze concrete elementen uit de regelgeving.
- Onderzoeken hoe je in je eigen schoolcontext het zorgbeleid kan uitstippelen vanuit bestaande regelgeving. (inclusie, leerlingenbegeleiding, GOKen SES, leersteun, samenwerking met het CLB en PBD, samenwerking met buitengewoon onderwijs, speciale onderwijsleermiddelen, onderwijs aan huis, NAFT ...)

Didactische werkvormen

- Voortaken
- Interactieve voordracht met powerpoint, filmmateriaal, ...
- Reflecties
- Groepswerk en partnerwerk
- Debat
- oplossingen.

Lessenrooster academiejaar 2024-2025

Module : IDENTITEIT IN ONTWIKKELING		
Data	8.45u. tot 10.25u.	10.40u. tot 12.20u.
7 SEPTEMBER 2024	INLEIDING MODULE-THEMA IDENTITEIT IN ONTWIKKELING Hein Van Renterghem	PROCLAMATIE 2023-2024
14 SEPTEMBER 2024	kennismaking cursisten	actualiteit Danny De Smet
21 SEPTEMBER 2024	OPVOEDINGSCONCEPT Hein Van Renterghem	OPVOEDINGSCONCEPT Hein Van Renterghem
28 SEPTEMBER 2024	INNOVATIESTRATEGIEËN Mieke Meirsschaut	OPVOEDINGSCONCEPT Hein Van Renterghem
5 OKTOBER 2024	INNOVATIESTRATEGIEËN Mieke Meirsschaut	1STE JAAR INFO OVER PGE
12 OKTOBER 2024	2DE 3DE JAAR REFLECTIE BIJ PGE	MENS EN MAATSCHAPPIJ Peter Hemelsoet
DINSDAG 15/10/2024	OPEN LEZING "Scholen die naar de sterren reiken" Carl Snoecx	
19 OKTOBER 2024	MENS EN MAATSCHAPPIJ Patrick Malfait	FILOSOFIE Mieke Van Belle
26 OKTOBER 2024	MENS EN MAATSCHAPPIJ Patrick Malfait	FILOSOFIE Mieke Van Belle
HERFSTVAKANTIE VAN MAANDAG 28/10/2024 TOT ZONDAG 3/11/2024		
9 NOVEMBER 2024	SCHOOLWETGEVING Danny De Smet	FILOSOFIE Mieke Van Belle
16 NOVEMBER 2024	GODSDIENST Myriam De Backer	REFLECTIE IN HET VOORUITZICHT VAN DE PGE
23 NOVEMBER 2024	GODSDIENST Myriam De Backer	SCHOOLBELEID Danny De Smet
30 NOVEMBER 2024	HISTORISCHE PEDAGOGIEK Ward De Boe	GODSDIENST Myriam De Backer en Christel Lycke
7 DECEMBER 2024	HISTORISCHE PEDAGOGIEK Ward De Boe	SCHOOLBELEID Danny De Smet
14 DECEMBER 2024	HISTORISCHE PEDAGOGIEK Ward De Boe	SCHOOLBELEID Danny De Smet
6 weken voorbereidingsruimte voor uitwerken PGE:		
TEN LAATSTE TEGEN VRIJDAG 17/01/2025 PGE BIJ DE JURY (POST+DIGITAAL)		
25 JANUARI 2025	PGE	

Module : BREDE ZORG		
Data	8.45u. tot 10.25u.	10.40u. tot 12.20u.
11 JANUARI 2025	INLEIDING MODULE-THEMA BREDE ZORG Hein Van Renterghem	SCHOOLWETGEVING Griet Goossens
18 JANUARI 2025	WISKUNDE KO Hilde Rabaut	WISKUNDE KO Hilde Rabaut
25 JANUARI 2025	PGE	
1 FEBRUARI 2025	GOK-BELEID Henk De Reviere	GOK-BELEID Henk De Reviere
8 FEBRUARI 2025	BREED ZORGBELEID Griet Goossens	FILOSOFIE Griet Galle
15 FEBRUARI 2025	BREED ZORGBELEID Griet Goossens	FILOSOFIE Griet Galle
DINSDAG 18/02/2025	OPEN LEZING "CSF-leerlingen" - Katrijn De Waele	
22 FEBRUARI 2025	BREED ZORGBELEID Griet Goossens	FILOSOFIE Griet Galle
1 MAART 2025	BREED ZORGBELEID Griet Goossens	BREED ZORGBELEID Griet Goossens
KROKUSVERLOF VAN MAANDAG 03/03/2025 TOT EN MET ZONDAG 09/03/2025		
15 MAART 2025	WISKUNDE LO Hilde Rabaut	WISKUNDE LO Hilde Rabaut
22 MAART 2025	REFLECTIE IN HET VOORUITZICHT VAN DE PGE	LEERONDERSTEUNING Sofie Pringels, Leentje Van Landuyt, Sylvie Maegerman
29 MAART 2025	HISTORISCHE PEDAGOGIEK Ward De Boe	LEERONDERSTEUNING Sofie Pringels, Leentje Van Landuyt, Sylvie Maegerman
5 APRIL 2025	HISTORISCHE PEDAGOGIEK Ward De Boe	LEERONDERSTEUNING Sofie Pringels, Leentje Van Landuyt, Sylvie Maegerman
PAASVAKANTIE VAN MAANDAG 07/04/2025 TOT EN MET MAANDAG 21/04/2025		
26 APRIL 2025	HISTORISCHE PEDAGOGIEK Ward De Boe	LEERONDERSTEUNING Sofie Pringels, Leentje Van Landuyt, Sylvie Maegerman
3 MEI 2025	REFLECTIE IN HET VOORUITZICHT VAN DE PGE	ONDERWIJSACTUALITEIT Danny De Smet
6 weken voorbereidingsruimte voor uitwerken PGE		
TEN LAATSTE TEGEN VRIJDAG 13/06/2025 PGE BIJ DE JURY (POST+DIGITAAL)		
21 juni 2025	PGE	

PRAKTISCHE INFORMATIE

Start van het academiejaar

- De eerste les van de module 'IDENTITEIT IN ONTWIKKELING' start op 7 september 2024 om 8.45 uur.
- Voor **alle nieuwe cursisten en leerkrachten die een inschrijving overwegen** wordt op **woensdag 28 augustus 2024 om 15 uur een informatiemoment** voorzien. Hierin wordt tevens grondig ingegaan op de Persoonlijk Geïntegreerde Evaluatie (PGE). Dit heeft plaats in het leslokaal Edugo Campus De Toren, Sint-Jozefstraat 10 te 9041 Oostakker.
- **Lesplaats:** Edugo-Campus De Toren, St.-Jozefstraat 10 te 9041 Oostakker.
- Het **totale inschrijvingsgeld** voor dit academiejaar bedraagt **€ 400** (inclusief handboeken, syllabi, deelname aan de 'open lezingen'), bij voorkeur vooraf te betalen op rekening **BE66 8903 9407 3443** van het Instituut. Dit inschrijvingsgeld kan geheel of gedeeltelijk uit het nascholingsbudget van de school betaald worden. U ontvangt een bewijs van inschrijving en betaling.
- Wie inschrijft voor één of meerdere vakken betaalt **€ 15** per contactuur.
- **Opleidingscheques:** de mogelijkheid om gebruik te maken van opleidingscheques wordt momenteel nog onderzocht.
- **De evaluatie** van elke module wordt opgevat als een **Persoonlijke Geïntegreerde Evaluatie (=PGE)**. Iedere cursist werkt een persoonlijk leer- en evaluatiedocument uit waarin beschreven wordt hoe en waar de eigen verschillende beroepscompetenties (inzichten, kennis, vaardigheden, attitudes) doorheen de module geëvolueerd zijn en kansen tot persoonlijke ontwikkeling en initiatieven geboden hebben.

Belangrijk hierbij is dat aangetoond wordt dat er een leereffect (proces) plaatsvond als gevolg waarvan de deskundigheid in de eigen beroepssituatie toegenomen is.

De evaluatie is *geïntegreerd*, wat verwijst naar het vakoverschrijdend karakter van de evaluatie. De afzonderlijke vakken worden niet langer geëxamineerd, maar wel wordt op basis van de beschrijving van de cursist gemeten (gewaardeerd) in welke mate de geboden leerkansen geleid hebben tot een meer gefundeerde kijk op de eigen professionele situatie/organisatie, een verbetering van de persoonlijke praxis,...

DE RAAD VAN BESTUUR

De leden van de raad van bestuur zijn beroepsactief in verschillende geledingen van het onderwijs: in de pedagogische begeleiding of in de onderwijs- of de godsdienstinspectie, als lid van een schoolbestuur of als schooldirecteur. Ze zijn allen nauw betrokken bij de organisatie en de inhoud van het Katholiek Hoger Instituut voor Opvoedkunde. Sommigen zijn ook docent.

Een **ADVIESRAAD**, waarin minstens 6 cursisten (twee per cursusjaar) en leden van de raad van bestuur zetelen, vergadert tweemaal per jaar om de organisatie en de inhoud van de Dhoscursus te bespreken en verbeterpunten voor te stellen.

Je kan elk lid van de raad van bestuur persoonlijk contacteren **voor bijkomende inlichtingen of voor inschrijving**.

- Eric Van Laere, voorzitter, Stationsstraat 40, 9080 Lochristi
Tel. 09 355 12 49 - eric.vanlaere@dhosgent.be
- Danny De Smet, ondervoorzitter, Beelbroekhof 14, 9040 Sint - Amandsberg
Tel. 09 356 79 11- danny.desmet@dhosgent.be
- Henk De Reviere, secretaris, Bellemstraat 84, 9880 Aalter
Tel. 0495 53 30 66 - henk.dereviere@dhosgent.be
- Hein Van Renterghem, rector, Holstraat 39, 1840 Londerzeel
Tel. 052 34 01 97 - hein.vanrenterghem@dhosgent.be
- Katrien De Roo, organisator PGE, Vinktse binnenweg 6, 8700 Kanegem-Tielt
Tel. 051 68 93 09 - katrien.deroo@dhosgent.be
- Birgit De Man, Ottergemdorp 7A, 9420 Erpe-Mere
Tel. 0484 6222 34 - birgit.deman@dhosgent.be
- Géry De Munter, Zwijnaardsesteenweg 85, 9820 Merelbeke
Tel. 0485 75 77 78 - admin@dhosgent.be
- Yves Van Moorleghem, Koning-Albertlaan 38E, Lochristi
Tel. 0470 84 46 27 - yves.vanmoorleghem@dhosgent.be
- Griet Goossens, Vrombautstraat 23, 9971 Lembeke
Tel. 0498 29 08 52 - griet.goossens@dhosgent.be
- Marie Van Driessche, Rode Broeckstraat 128, 9600 Ronse
Tel. 0485 71 48 18 - marie.vandriessche@dhosgent.be
- Joost De Brouwer, Langestraat 91, 9240 Zele
Tel. 0478 76 13 83 - joost.debrouwer@dhosgent.be
- Kristof De Ridder, Diepestraat 16, 9340 Smetlede
Tel. 0475 31 75 37 - kristof.deridder@dhosgent.be
- Patrick De Smet, Dendermondse Steenweg 110 bus E, 9290 Berlare
Tel. 0494 81 75 91 - patrick.desmet@dhosgent.be

***Je vindt alle informatie en inschrijvingsformulier
op onze webpagina: www.dhosgent.be***

Inschrijvingen

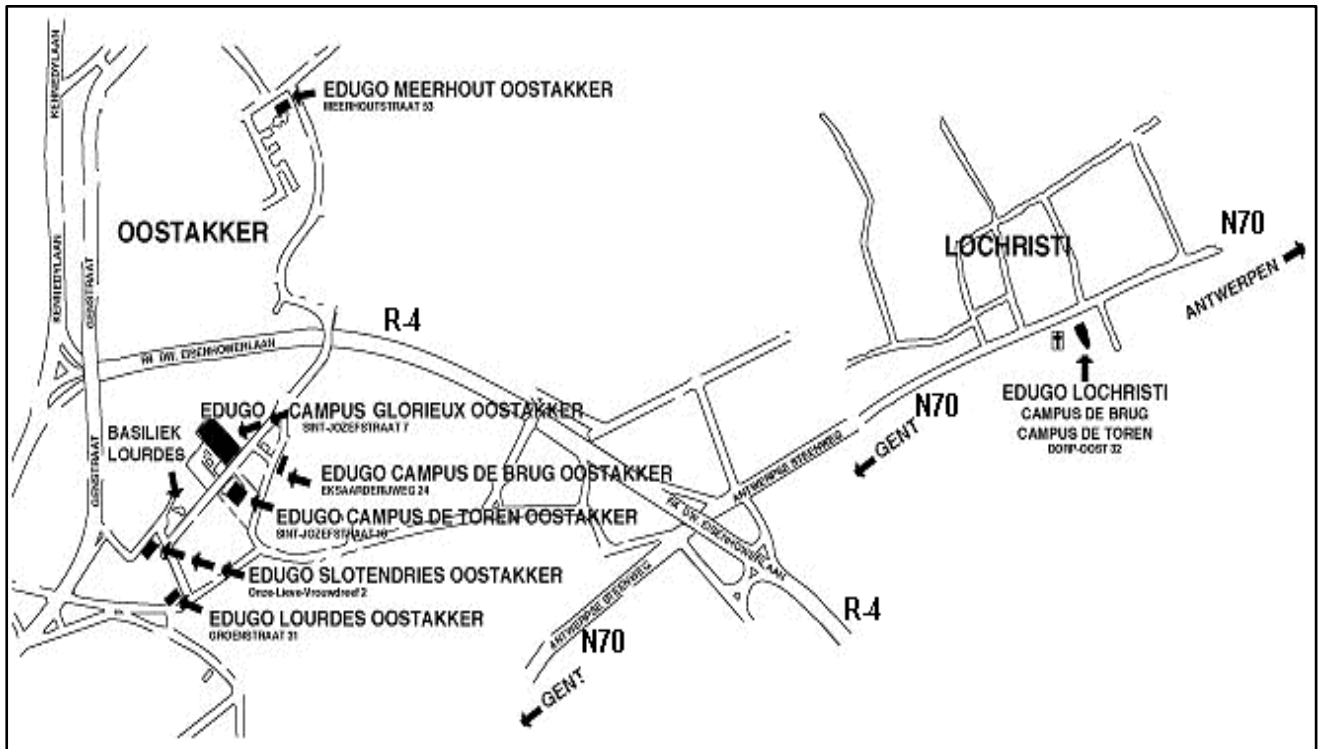
Via deze QR-code:

Gireren doe je op het rekeningnummer: **BE66 8903 9407 3443** op naam van **Katholiek Hoger Instituut Voor Opvoedkunde**, St.-Jozefstraat 10 te 9041 Oostakker, met vermelding van je volledige naam.

Liggingplan

Het leslokaal van het KHIVO bevindt zich in de school EDUGO, Campus De Toren, Sint Jozefstraat 10 te Oostakker.

VANUIT ANTWERPEN (E 17)

Dichtbij Gent neem je de afrit **ZELZATE** en volg je Gent-Zeehaven (R 4).
Neem afrit 3 **LOCHRISTI – OOSTAKKER** en kies richting Gent (naar links).
Onder het viaduct van de R4, aan de verkeerslichten, rechts afslaan.
Nu ben je in de Groenstraat.
Aan de rotonde blijf je rechts volgen.
Ongeveer 2 km verder, rechts de O.-L.-Vrouwstraat inrijden (pijl GROT).
Ga ongeveer 300 m verder naar rechts. Dit is de Sint-Jozefstraat. Ongeveer 500 m verder zie je rechts de campus DE TOREN.

VANUIT AALST - BRUSSEL (E 40)

Kies afrit **MERELBEKE** (R4- richting Zelzate)
Neem afrit 3 **LOCHRISTI – OOSTAKKER** en kies richting Gent (naar links).
Onder het viaduct van de R4, aan de verkeerslichten, rechts afslaan.
Nu ben je in de Groenstraat. Aan de rotonde blijf je rechts volgen.
Ongeveer 2 km verder, rechts de O.-L.-Vrouwstraat inrijden (pijl GROT).
Ga ongeveer 300 m verder naar rechts. Dit is de Sint-Jozefstraat. Ongeveer 500 m verder zie je rechts de campus DE TOREN.

VANUIT OOSTENDE (E 40) en kortrijk (E17)

Kies richting **ANTWERPEN** (E17).
Neem afrit **ZELZATE** (R4) en blijf links volgen.
Neem afrit 3 **LOCHRISTI – OOSTAKKER** en kies richting Gent. Aan de rotonde blijf je rechts volgen.
Onder het viaduct van de R4, aan de verkeerslichten, rechts afslaan: de Groenstraat.
Aan de rotonde blijf je rechts volgen. Ongeveer 2 km verder, rechts de O.-L.-Vrouwstraat inrijden (pijl GROT). Ga ongeveer 300 m verder naar rechts. Dit is de Sint-Jozefstraat.
Ongeveer 500 m verder zie je rechts de campus DE TOREN.

